

16.08.2021

Pormestari

80 §**Lausunto valtioneuvoston kanslialle luonnoksesta meripolitiikan toimenpideohjelmaksi**

HEL 2021-007385 T 00 01 06

VN/5748/2019

Päätös

Pormestari antoi valtioneuvoston kanslialle luonnoksesta meripolitiikan toimenpideohjelmaksi seuraavan lausunnon:

Toimenpideohjelman tavoite tehdä meripolitiikasta Suomen vahvuusalue on kannatettava. Ympäristön tilan ja elinkeinoelämän tarpeet huomioiva meripolitiikka on tärkeää Helsingin kaupungille. Helsingin kokonaispinta-alasta 70 prosenttia on merta. Meren läheisyys on ollut osa Helsingin elinvoimaa aina kaupungin ja sataman perustamisesta lähtien. Helsingin satamasta on tullut Euroopan vilkkain matkustajasatama ja Suomen merkittävin tuontisatama. Pääkaupunkiseudulla on koko Suomen mittapuussa merkittävä meriklusterikeskittymä. Merellisyys näkyy myös vahvasti Helsingin kaupunkikehittämisessä ja elinkeinopolitiikassa. Helsingin merellinen strategia 2030 edistää yritystoiminnan, matkailun ja merellisten palveluiden kehittymistä ranta-alueilla ja saaristossa sekä vesiliikenteen kehittymistä.

Toimenpideohjelman toteuttamista edistää se, että toimenpiteissä on kuvattu tärkeimmät tavoitteet, aikataulu, vastuutahot sekä tarvittavat resurssit ja mahdolliset rahoituslähteet. Vastuutahoissa ei kuitenkaan juuri ole huomioitu muita tahoja kuin ministeriöitä. Toimenpideohjelmassa tulee huomioida selkeämmin se, että meripolitiikan toimeenpano on yhteistyötä monien toimijoiden kuten yritysten, kuntien ja oppilaitosten kesken. Satamia ei mainita missään toimenpiteessä vastuutahoina, vaikka esimerkiksi toimenpiteet 17 ja 18 pyrkivät parempaan tiedonkulkuun logistisissa solmukohdissa kuten satamissa. Rannikko- ja saaristoalueiden matkailupalvelujen saavutettavuuden parantamista ja matkaketjujen digitalisointia (toimenpide 42) tehdään myös kunnissa. Eri-tyisen paljon tähän on panostettu Helsingissä.

Toimenpideohjelman johdanto-osuudessa korostuu EU:n meripolitiikan toimeenpano. Merenkulku on kuitenkin globaalia toimintaa ja siksi johdannossa pitää tuoda vahvemmin esille kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n suuri merkitys merenkulun sääntelykehityksessä.

Laivojen haitallisten päästöjen ja merten rehevöitymisen vähentäminen tukee elinkeinojen kuten Helsingille tärkeän saaristomatkailun kehittymistä. Samalla päästöjen vähentäminen luo myös markkinoita päästöjä

16.08.2021

Pormestari

vähentäville teknologioille. Toimenpideohjelmassa kiinnitetään huomiota meriliikenteen rikkipäästöjen valvontaan (toimenpide 16). Toimenpiteessä tulee mainita myös Itämeren rehevöittävien typpipäästöjen vähentäminen esimerkiksi vaihtoehtoisten polttoaineiden avulla. 1.1.2021 voimaan tullut NECA-sääntely velvoittaa uusia aluksia vähentämään typpipäästöjä niiden kulkiessa Itämerellä ja Pohjanmerellä. Suomen tulee edistää toimenpideohjelmalla myös alusten jätevesien käsittelyä Itämeren satamissa. Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n Itämerelle asettama risteilyalusten jätevesien päästökielto on voimassa sekä uusilla että vanhoilla aluksilla vuoden 2021 jälkeen. Helsingin satama luopui erillisistä jätevesimaksuista jo vuonna 2008. Alukset ovat voineet pumpata jätevedet vastaanottolaitteisiin ilman eri veloitusta. Satamissa olevien laivojen päästöjä voidaan myös vähentää maasähkön tarjonnalla ja käytöllä. Toimenpideohjelmaan on kirjattava Suomen fossiilittoman liikenteen tiekartassa ollut tavoite, että kaikissa Suomen suurimmissa satamissa tulee olla mahdollisuus maasähkön käyttöön viimeistään vuonna 2030. Euroopan TEN-T-satamat ovat tässä edelläkävijöitä, sillä niillä tulee olla maasähkö käytössä jo vuoden 2025 loppuun mennessä. Helsingin satamien maasähkövalmiutta parannetaan merkittävästi lähivuosina.

Meripolitiikan toimenpideohjelmassa (toimenpide 27) mainitaan laivanrakennuksessa käytettävät ”epäreilut” valtiontuet, jotka vääristävät globaalia kilpailua ja joihin pitäisi vaikuttaa maailman kauppajärjestön WTO:n kautta. Kansainvälisen vaikuttamistyön lisäksi toimenpideohjelmaan on kuitenkin syytä sisällyttää myös Suomen kansallisen tukipolitiikan arviointi. Yritystuista osa on innovaatiokehityksen ja päästöjen vähentämisen kannalta tarpeellisia ja toimintaa uudistavia kuten innovaatiotuet uusien alusten kasvihuonepäästöjen vähentämiseksi. Samalla on syytä arvioida olemassa olevien tukikokonaisuuksien välilliset ja suorat vaikutukset ja muutostarpeet päästöjen vähentämisen kannalta (esimerkiksi miehistötuen kohdentamista olisi syytä tarkastella myös tästä näkökulmasta).

Meripolitiikan toimenpideohjelmassa tulee ottaa kantaa myös komission ehdotukseen merenkulun alueellisesta päästökauppamallista. Ehdotus sisältyy laajaan Fit for 55 -ilmastopakettiin. Merenkulun alueellisen päästökaupan odotetaan heikentävän suomalaisen merenkulun suhteellista kilpailukykyä, mikäli kuljetuskustannukset nousisivat erityisesti jäävähvisteisillä aluksilla. Merenkulun päästökauppaa koskevassa Turun kauppakorkeakoulun laatimassa selvityksessä (Merenkulun päästökaupan vaikutukset, valtioneuvoston selvityksiä 2020:1) arviointiin, että esimerkiksi konttialuksen kuljetuskustannukset voisivat nousta jopa yli kolmanneksella, mikä vaikuttaisi ulkomaankauppaan. Liikenne- ja viestintäministeriön vuonna 2021 tilaamissa jatkoselvityksissä kilpailukykyvaikutuksia pidettiin myös negatiivisina, vaikka vaikutusten näh-

16.08.2021

Pormestari

tiin riippuvan siitä, missä laajuudessa ja millä tavoin alueellista päästö-kauppaa sovellettaisiin. Selvitysten perusteella voidaan todeta, että Suomen meripolitiikan toimenpideohjelmassa tulee pyrkiä asettamaan tavoitteeksi päästöjen vähentämisen lisäksi se, että talvimerenkulun edellytykset huomioidaan alueellisessa päästökaupassa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 16.6.2021
- 2 Lausuntopyyntö 16.6.2021, liite, meripolitiikan toimenpideohjelma

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Valtioneuvoston kanslia

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut**Lausuntopyyntö**

Valtioneuvoston kanslia pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa luonnoksesta meripolitiikan toimenpideohjelmaksi. Lausuntoa on pyydetty 16.8.2021 mennessä.

Luonnos meripolitiikan toimenpideohjelmaksi

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä Suomen meripolitiikan linjauksista päätettiin, että Suomi kehittää meripolitiikasta selkeän vahvuusalueen. Linjauksissa määriteltiin Suomen Itämereltä valtamerille ulottuvan meripolitiikan painopisteet.

Meripolitiikan linjausten visiossa Suomi vaikuttaa globaalisti ja tuottaa ratkaisuja siihen, että meriluonnonvarojen käyttö on kestävä, meriympäristön tila on hyvä ja ilmastonmuutos ei ylitä valtamerien kestävyyskykyä. Suomella on korkeatasoinen meriosaaminen ja innovatiivinen, jatku-

16.08.2021

Pormestari

vasti menestyvä meriklusteri sekä toimiva että turvallinen ja ympäristö-
vastuullinen logistiikka.

Meripolitiikan toimenpideohjelma on laadittu meripolitiikan linjausten
pohjalta ja se koostuu toimista ja toimenpiteistä, jotka yhdessä pyrkivät
toteuttamaan meripolitiikan linjausten keskeisiä tavoitteita ja toimeen-
panemaan EU:n meripolitiikkaa soveltuvin osin. EU:n meripolitiikka on
merkittävässä kehitysvaiheessa. Sen keskiössä on kestävänsinisen ta-
louden kehittäminen ja valtamerien ja merien suojeleminen.

Toimenpideohjelman keskeiset kärjet ovat merten suojeleminen, meriklusteri,
johon kuuluu myös merilogistiikka, ja merellinen tuotanto. Merten suo-
jelu ja kestävänsinisen käytön yhteensovittamisessa EU:n merialuesuunnitte-
ludirektiiviin perustuvalla koordinoitulla merialuesuunnittelulla on kes-
keinen rooli. Meriluonnonvarojen käyttöä voidaan pitää kestävänsinisenä, kun
se ei heikennä meriympäristön tilaa tai uhkaa meriluonnon elinvoimai-
suutta eikä lajien ja luontotyyppien monimuotoisuutta, ja meriympäris-
tön tila on hyvä.

Tavoitteena on kehittää meripolitiikasta selkeä vahvuusalue. Toimenpi-
deohjelman keskeiset kärjet ovat merten suojeleminen, meriklusteri ja merel-
linen tuotanto. Meripolitiikan toimenpideohjelma koostuu toimista ja
toimenpiteistä, jotka yhdessä pyrkivät toteuttamaan meripolitiikan lin-
jausten keskeisiä tavoitteita ja toimeenpanemaan EU:n meripolitiikkaa
soveltuvin osin. Toimenpiteet on järjestetty meripolitiikan linjausten toi-
mien mukaan ja toimenpiteisiin on pyritty saamaan selkeät tavoitteet,
aikataulu sekä tarvittavat resurssit ja muut mahdolliset rahoituslähteet.

Pyydetyt lausunnot

Kaupunkiympäristön toimiala ja kulttuurin- ja vapaa-ajan toimiala ovat
ilmoittaneet, ettei niillä ole lausuttavaa asiassa. Esitys on laadittu yh-
dessä kanslian elinkeino-osaston kanssa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 16.6.2021
- 2 Lausuntopyyntö 16.6.2021, liite, meripolitiikan toimenpideohjelma

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

16.08.2021

Pormestari

Ote
Valtioneuvoston kanslia

16.08.2021

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 80 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

16.08.2021

Pormestari

Juhana Vartiainen
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 17.08.2021.

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566